

MMF poskytne Bielorusku 2,5 miliardy USD, Národná banka devaluje menu

Delegácia Medzinárodného menového fondu (MMF) a bieloruské orgány dosiahli 31. decembra 2008 dohodu, na základe ktorej, po schválení manažmentom MMF a správnu radou, bude podporený 15-mesačný rezervný ekonomický plán vo výške 2,5 mld. dolárov.

Podľa Dominique Strauss-Kahna, výkonného riaditeľa MMF, „dohodnuté opatrenia zahŕňajú posilnenie menovej politiky a politiky výmenných kurzov, rozpočtové obmedzenia prostredníctvom škrtov vo verejných investíciách a riadenom požičiavaní bankám, ako aj silné oklieštenie plátov vo verejnom sektore“.

V nadväznosti na dohodu Národná banka Bieloruska od 2. januára 2009 devalvovala bieloruský rubel' o zhruba 20%, zviazala ho s menovým košom pozostávajúcím z ruského rubľa, amerického dolára a eura a zdvihla referenčnú úrokovú mieru. Snažila sa tak podporiť rozoklanú ekonomiku voči vplyvom svetovej finančnej krízy na európske rozvíjajúce sa trhy.

Od 2. januára bol výmenný kurz dolára k bieloruskému rubľu stanovený na 2 650 rubľov oproti pôvodnému 2 200, kurz eura na 3 703 rubľov oproti 3 077 a ruského rubľa na 90,16 oproti pôvodným 76,89 bieloruským rubľom za jeden ruský rubel'. Vzápätí sa mimo zmenárni a bánk začal predávať dolár za minimálne 2 750 rubľov. Podľa médií rapídne vzrástol dopyt po importovaných domácich spotrebičoch v súvislosti so snahou Bielorusov vyrovnáť veľký pokles hodnoty bieloruského rubľa.

Okrem ohláseného úveru od MMF a nedávno schválenej pôžičky od Ruska (2 mld. USD) sa Bielorusko snaží zaistiť si aj ďalšie zdroje. Na Rusko sa obrátilo so žiadosťou o ďalší úver vo výške 100 mld. ruských rubľov (3,5 mld. USD), ktorý by podľa námestníka ruského ministra financií Dmitrija Pankina mal napomôcť prechodu vzájomného obchodu z dolárov na ruské ruble.

V tom istom čase sa Minsk obrátil aj na Spojené štáty so žiadosťou o úver 5 mld. dolárov, aj keď podľa vlastného vyjadrenia Alexander Lukašenka neočakáva z Washingtonu pozitívnu reakciu. Podľa Strauss-Kahna z MMF Bielorusko čelí ťažkej ekonomickej situácii. „Tiež bolo ťažko zasiahnuté globálnou ekonomickou krízou. Nepriaznivé podmienky obchodných pohybov, klesajúci dopyt obchodných partnerov a ťažkosti pri prístupe k obchodu a iným vonkajším finančným zdrojom viedli k stenčeniu bieloruských medzinárodných rezerv.“ Rusko ani USA doposiaľ nekomentovali ostatné finančné požiadavky Bieloruska.

Zdroje: Banking Business Review, Bloomberg, RIA Novosti, AP, Charter '97

Odsúdenie opozičného aktivistu, protest malých podnikateľov a registrácia hnutia „Za slobodu“

Bieloruský opozičný aktivista Alexander Barazanka bol 9. decembra 2008 odsúdený za účasť na nepovolenom proteste, ktorý sa uskutočnil ešte v januári 2008. Približne 2 000 podnikateľov sa vtedy zišlo, aby protestovali proti novej legislatíve, ktorá zdvojnásobovala ich daňové zaťaženie a nútila ich preregistrovať svoje podnikanie. Po tom, čo bolo Barazenkoví prikázané podrobiť sa súdnemu procesu v rámci „Procesu štrnástich“, utiekol do Poľska a naspäť sa vrátil až koncom októbra 2008. V „Procese so štrnástimi“ boli dvaja aktivisti uväznení a deväť podmienečne odsúdení. Odvtedy boli všetci prepustení v súvislosti so snahou prezidenta Lukašenka zlepšiť vzťahy so Západom. Barazanka, ktorý bol odsúdený na jeden rok obmedzenia slobody, je posledným, ktorý si odpykáva trest.

Pár dní po Barazenkovom odsúdení, 15. decembra, viac ako 2 000 bieloruských drobných podnikateľov protestovalo proti vládnemu plánu boja proti svetovej finančnej kríze, ktorý postavil mimo zákon väčšinu drobného dovozu tovarov. Plán je namierený na zdanenie drobných bieloruských podnikateľov, ktorí sa vyhýbajú zdaneniu dovezeného tovaru pod zámienkou

použitia tovaru na osobné účely. Účasť polície bola nízka, žiadne obvinenia neboli vznesené a poriadkové sily nezasahovali napriek tomu, že v niektorých miestach dav obmedzil dopravu – porušenie, ktoré dáva bieloruskej polícii právo zasiahnuť.

Opozičné hnutie „Za slobodu“ bývalého prezidentského kandidáta Alexandra Milinkeviča, bolo oficiálne zaregistrované 17. decembra 2008. V priebehu posledných dvoch rokov hnutie urobilo tri neúspešné pokusy o registráciu. Rozhodnutie privítala Európska komisia, ako aj Vysoký predstaviteľ pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ Javier Solana. Solana vyjadril presvedčenie, že rozhodnutie „ďalej posilní pozitívny vývoj vzťahov medzi Európskou úniou a Bieloruskom“.

Hnutie „Za slobodu“ so svojimi cieľmi ochrany ľudských práv a občianskeho aktivizmu je prvou významnou opozičnou organizáciou, ktorá bola v Bielorusku zaregistrovaná za uplynulých 8 rokov. Podľa bieloruského politológa Vladimira Roudu sa však „nejedná o taký veľký ústupok. Či je o jednu občiansku organizáciu viac alebo menej veľmi neovplyvní status quo“.

Zdroje: AP, DPA, Javno, Charter '97, ERB, AFP, Human Rights House, RFE/RL